

FOAIA POPORULUI

Preful abonamentului:

Pe un an 8 fl. (8 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (8 coroane).

Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Însoțiri de cetire.

Deșteptarea, foaia poporală a fraților noștri din Bucovina vestește, că mai multe sate din Bucovina (districtul Siretului) au hotărât să-și facă câte un cabinet de cetire. Pe satele Bucovinei sunt mai multe astfel de cabinete sau însoțiri de cetire și vedem cu plăcere, că numărul lor se sporește.

Cetind această știre, ne vine în minte, că noi în privința aceasta mai de loc nu înaintăm. Pe când frații noștri din alte țări se însoțesc și se disuiesc a trage foloase din însoțiri, noi stăm locului. La noi abia ici-colea se află câte o însoțire de țărani, așa că putem zice, că abia suntem la început și dela acest început nu facem pași înainte.

Foaia Poporului a stărui în mai multe rânduri asupra acestui lucru, arătând însemnătatea însoțirilor de cetire și stăruiind pentru întemeierea lor.

Însemnătatea însoțirilor e cunoscută de toată lumea și ori-ce om trebuie să priceapă, că ceea-ce nu pot isprăvi unul sau doi, pot duce la bun sfârșit trei, patru, zece, dacă se însoțesc și lucră împreună în bună înțelegere.

Trebue să știm apoi și aceea, că din cetit avem foarte multe și mari foloase și că numai cetind și adunându-ne în chipul acesta cunoștințe de tot felul, putem să ținem pas cu alte popoare. Ear' însoțirile de cetire sunt cel mai bun mijloc pentru de a ave cu puține cheltueli cărți și foi la îndemână și astfel a ne pute lumina.

Noi credem, că în cele mai multe sate de ale noastre s'ar pute întemeia astfel de însoțiri. Atiră numai dela fruntași, cari ar trebui să pue la cale acest lucru. Dovadă, că unde fruntașii s'au pus pe lucru și au stărui, ce e drept în puține locuri, avem întemeiate însoțiri de cetit și alte însoțiri, cari merg înainte și înfloresc.

Ne adresăm deci la fruntașii noștri dela țeară și cu deosebire la preoți și învățători. Ei trăesc în mijlocul poporului, îi știu păsurile și înclinările, îi sunt conducători firești și datorii lor este a-l conduce spre bine.

Îndeosebi învățătorii noștri au acum timpul de odihnă, ferile. Acum ar fi vremea să se ocupe cu acest gând, să se sfătuiască între olaltă, să studieze cum

au făcut alții, cari au întemeiate astfel de însoțiri, cu un cuvânt să se pregătească, ca la toamnă, când li-se începe munca școlară în mijlocul poporului și când țeranul încă mai gată cu lucrul câmpului, să pue la cale întemeierea de însoțiri de cetire.

Învățătorii trebuie să știe, că misiunea lor nu se mărginește numai la școală, la învățarea pruncilor școlari, ci trebuie să se extindă și mai departe, cultivând învățătura și la tineretul eșit din școală. Vedem cu bucurie, că mulți învățători se și silesc spre aceasta, întemeiând coruri de plugari. Această laudabilă faptă însă nu e îndestulitoare. Trebuie ca ei, în înțelegere cu preoții și alți fruntași să pue temelii, pe lângă coruri sau în legătură cu ele, însoțirilor de cetit. Ori-cine, care bagă de seamă bine mersul dezvoltării noastre se va încredința, că mai pretutindenea însoțirile de cetit sunt o lipsă simțită la noi, de oare-ce tot mai mulți băieți es din școală cu învățătura, doritori de a ceti și prin cetit a se lumina. Și unde este tinerime cu învățătura de carte, nu va fi greu a întemeia însoțiri de cetit, căci acestia bucuros vor aduce puținele jertfe, ce se recer, pricepând și știind, că spre binele lor le dau. Sărăcia deci nu este pedecă, căci însoțirile tocmai pentru oameni săraci se potrivesc.

Numai voință să fie și fruntașii să-și facă datorința, care este o datorință culturală-națională.

„Maghiarisarea” în școale. A apărut în Sibiu o interesantă broșură politică despre Sași. Reproducem aci un pasaj, care arată ce „succes” are șovinismul pedagogic și maghiarisarea:

„Mii de tineri români — scrie autorul broșurei — cercetează școalele ungurești și cu toate acestea es din ele ca Români naționaliști în sensul strict al cuvântului. Șovinismul național (bine înțeles unguresc) vîrît lor cu forța, îl transpuz asupra propriei națiuni. În chipul acesta e natural, că instrucțiunea în limba maghiară, ce se impune în școalele nemaghiare, promovează și mai puțin scopurile maghiarisării, căci ea numai îngreunează și conturbă mersul natural al instrucțiunii, mai ales în școalele elementare, ceea-ce e în opozițiune cu cele mai elementare principii de pedagogie.

În chipul acesta procedura arbitrară de maghiarisare în școală e numai în defavorul culturii nemaghiarilor, ceea-ce e totodată un însemnat punct de stagnare al țerei întregi.

Și toate acestea cui folosesc: Căci Sașii sau Românii tot nu se maghiarisează, cu toate-că se îngreunează munca dascălului și școalei nemaghiare prin octoarea limbii ungurești. Și toate acestea le ved și Ungurii, căci au și ei pedagogi, cari se priceapă adevărata situațiune. Dar' toate-'s zădarnice, căci la noi resoanele pedagogice au se cadă înaintea resoanelor mai înalte de stat. De, așa va fi; căci cum s'ar și pute, ca statul „maghiar” să promoveze culturi „străine”?

Cine răspunde? La Arad s'au mai defraudat (furat) 259.000 fl. de astă-dată din banii orfanilor.

S'au defraudat până acum banii contribuabililor, dările. Acum se defraudează și banii orfanilor! Ei bine, ce mai rămâne în Ungaria sigur și scutit de mâna defraudanților?

Cine răspunde de aceste crime păgubitoare? Cine ne scutește în contra usului defraudării dela oficiile ungurești?

Ce înțeles mai are guvernul lui Bánffy, dacă și dările și banii orfanilor se fac mere-pere de cătră niște deregători de stat fără suflet!?

Nici Bunievații nu se dau. Bunievații sunt Sârbi catolici din Teresiopol și jur, cari vorbesc un fel de limbă (dialect) sârbească. Ei sunt puțini la număr, o frântură de popor. Maghiarii ar voi să-i maghiariseze, dar' nici ei nu se lasă. Dovadă, că am primit la redacție o foaie volantă, în care veteranul patriot bunievaț d'n Teresiopol (Szabadka) Sarcsevits Ambrus, răspunde în ungurește la un articol al lui „Budapesti Hirlap”, dându-le Ungurilor lecții și explicații despre panslavism (unirea Slavilor), care atâția fiori bagă în voinicoșii Maghiari.

Dl Sarcsevits, un bătrân de 77 ani spune, că și pe el Ungurii l-au timbrat drept panslavist numai pentru-că ține la limba și caracterul seu național.

Acest bătrân le strigă Ungurilor de pe marginea mormântului următoarele cuvinte, în limba lor:

„Lăsați în pace limba popoarelor ne maghiare!

Lăsați-'s să-și facă în limba maternă vie învățătura în școală și să-și aibă ca cetățeni ai patriei libere drepturile lor cetățenesti și politice.

Contopirea într'o unitate de limbă a popoarelor s'a sfârșit de când s'a aflat tiparul. Toate popoarele, chiar și Bunievații își au acum cărțile lor.”

Va se zică: Maghiarisătorilor, lăsați ori-ce nădejde!

Chiar și Bunievații, cea mai mică frântură de popor se țin și nu vi-se dau pradă!

Defraudarea dela Arad.

În Arad s'au întemplat acum de curând două mari defraudări de cinstiții slujbași ai și mai cinstitului guvern liberal. O defraudare a făcut-o *Bács Nándor*, la perceptorie, șterpelind 60 mii fl. Dar' a fost prins, și acum se ține tocmai pertractarea procesului, ca adevărat defraudantul să fie pedepsit dimpreună cu soții sei.

Această afacere n'a fost sffrșită și eată că vine știrea despre o nouă defraudare și mai mare și mai cu coarne, despre care facem amintire pe fața primă a numărului acestuia. Noul defraudant se cheamă *Kriványi*, fost cassar al comitatului Arad, furând frumșel, încât se știe până acum la 300 mii fl. din banii orfanilor.

Acum avem știri mai noue despre această ticăloșie. Defraudarea s'a descoperit așa, că un minoren, a cărui avere era în hârtii de valoare la comitat, a cerut să-l facă majoren. Hârtiile însă au fost furate de cinstitul *Kriványi*. El prinzând de veste, a fugit, nu se știe unde; se zice că la America. Descoperindu-se furtul, s'a trimis numai decât o comisie dela minister să cerceteze lucrul.

Până acum au eșit la iveală multe lucruri interesante, cari aruncă o vie lumină asupra ticăloșilor ocârmuitorilor și slujbașilor unguri. S'a aflat, că cinstitul *Kriványi* e fiu de pantofar și a ajuns la deregătorie sa fiind cortez mare al ocârmuirei. El cheltuia foarte mulți bani, îi arunca ca pleava, căci nu erau banii sei, ci ai orfanilor. Lux, benchetui, cărți, cu de aceste își petrecea cinstitul *Kriványi* vremea, risipind din greu la bani. S'a aflat, că el defraudează regulat de 9—10 ani și nime nu cuteza a-l învinovăți, căci era prieten cu mai marii sei.

Acum se zice, că pentru restituirea pagubei, vor pune dare pe locuitorii comitatului Arad. Cum acest comitat e locuit în majoritate de Români, acestia vor avè să plătească furăturile domnilor unguri.

Eată sistemul de administrație în toată păcătoșia sa.

Școalele noastre atacate.

Atacul asupra școalelor românești se urmează neconținut din partea autorităților administrative. Când dintr'o parte, când dintr'alta ne vin știri despre intrigile, ce solgăbirerii le țes contra școalelor noastre, spre a pregăti terenul școalelor de stat. Eată ce 'i-se scrie *Tribunei* de pe Câmpie:

Teaca, 17 Iulie n.

Sbirii guvernului 'și-au pus ochii pe o nouă școală românească, pe școala din *Orosfaja*, în protopopiatul *Fărăgăului*, cercul *Ormenișului*.

Locuitorii, vre-o 470 sânt Români, ear' cam 180 Unguri. E un sat sărac *Orosfaja*, dar' cu toate acestea acum 4 ani, datu-'și-au cu toții obolul ridicând o școală conform planului, numai și numai să nu li-se ridice școală de stat. Și totuși azi există și școală de stat, care vrea să înghită școala ridicată din sudoarea bietului popor.

Deși școala rcvână e nouă și aranjată conform planului, totuși o dificultează. Știu sbirii guvernului, că la noua transformare se cer bani, și că poporul, mic la număr, stors până în măduvă de mulțimea dărilor, sărăcit și adus la sapă de lemn, nu va mai pute suporta și această sarcină. Și ținta lor e, să-'i silească a-'și părăsi școala și a-'și trimite pruncii la cea de stat, care întru adevăr e slabă și necorespunzătoare planului. Dar' e de stat, și aceie pot fi și rele.

Mai în zilele trecute preotul local se trezește cu o scriptă dela pretorul *Ormenișului*, în care cu multă bunăvoință prefăcută îl îndeamnă să suplice la ministru după un ajutor, care-l va căpeta de bună-seamă numai să înainteze suplica prin pretura *Ormenișului*. De unde atâta bunăvoință? De sigur astfel ar voi autoritățile să stoarcă mărturisirea, că Românii nu-'și pot susține școala, ca să-'i silească a merge la a statului.

Pentru „Foaia Poporului“.

Cea dintăiu jumătate a anului acestuia s'a încheiat cu 30 Iunie c. v. și cu această zi a expirat și abonamentul aceluia din iubiiții nostri cetitori, cari au plătit foaia pe o jumătate de an. Acestia au să-'și reînnoiască în curând abonamentul, ca administrația să nu fie silită a întrerupe trimiterea foii.

Noi credem și în credința aceasta ne întăresc părerile sosite dela mulți cetitori, că *Foaia Poporului* își împlinește cu rivnă chemarea sa în mijlocul poporului român, luminându-'l despre toate păsurile, ridicându-'și vocea întru apărarea drepturilor lui și dându-'i povețe și sfaturi folosite.

Cum am zis, părerile multor cetitori ne-o spun aceasta. Față de ele, noi îi asigurăm pe toți, că și în viitor vom merge pe calea pe care am mers în trecut. *Lupta pentru neam și pentru a lui drepturi* — aceasta stă scris pe steagul nostru, pe care îl vom susține și pe viitor sus și tare.

Eată pentru-ce venim și rugăm pe iubiiții nostri cetitori să ne spriginească și de aci înainte, atât în privința materială, cât și în privința spirituală, scriind fiecare și înștiințându-ne despre tot ce se petrece de însemnătate în partea locului.

Aceasta este o datorință națională, pe lângă care se mai adaugă una. Fiecare cetitor să-'și ție de datorință a lăți *Foia Poporului* în cercul seu, fiecare cetitor să se silească a afla cel puțin încă un abonent, ca astfel foaia să se lățească încă-odată pe atâta cum este acum. Aceasta e spre binele poporului, căci în casa unde *Foia Poporului* intră, ea luminează duce, ca o făclie. Eată pentru-ce zicem, că lățirea *Foii Poporului* este o datorință a fiecărui Român.

FOIȚA.

Peatra înțelepciunii sau vorbe adevărate.

Adunate de *I. Dariu*.

(Urmare).

Bucuria, cumpătarea
Și odihna sânt un zid
Pentru om de apărare,
Ce la doftor ușa 'nchid,

Logan.

Ale tinerimei noastre cele mai frumoase flori sânt: nevinovăția, umilința și bunătatea, precum e al zilei suris în zori.

Chr. Schmid.

În chemarea ta să fii totdeauna stăruitor, punctual, cu rinduală, lucrător și strguincios.

Knigge.

Omul trebuie ca afară, în viața inimică, să lucreze și să se străduiască, să planteze și să creeze și să strângă cu anevoe și cu multă istețime; pe ploi și pe ninsoare trebuie mereu să alerge spre a-'și pute vena norocul.

(Va urma).

Schiller.

Zina Câmpiei.

Tradiție populară
de

Aron Bocca Velchereanul.

(Urmare).

Totî se puse la gândit,
La vorbă, la sfătuit,
Chiar ca la un lucru mare
Aflând moduri fiecare,

Eară un strigoiu bătrân
Pleş pe cap, pe barbă spân,
Zise: „Stați și ascultați
„Și părerea-'mi judecați:

„Zinele frumos schimbate
„Cum se poate de gătate,
„Pe zeițe să le 'ntreacă
„Și așa cale se facă,

„Pân' la zina Trandafiră
„De care lumea se miră,
„Și chiar în a ei durmire
„S'o fermece cu grăbire

„Și să-'i zică: Trandafiră
„Tu știi că lumea se miră
„De frumșea ta cea mare
„Ce nu are-asemănare,

„Nici cu a zeitelor,
„Nice cu a zinelor,
„Ești atât de minunată
„De n'ai soață 'n lumea toată,

„Cum știi mai bine te gătă
„Cum n'a fost nime gătată,
„Nici vr'o zeiță, nici zină
„Și de azi în săptămână

„În răsăritul de soare,
„Trandafiră, mândră floare,
„La al vost țeu vei pleca
„Cu apă te vei spăla.

„Însă pune seamă bine,
„Să nu fie altul nime,
„Noi atuncia vom veni
„Și pe mâni te vom sui

Ca de încheiere amintim, că *Foaia* va continua a avea cuprins bogat, ca până acum și cu ilustrații. În curând vom începe de nou continuarea *istoriei noastre naționale*, cu care am înaintat până la moartea lui Ștefan-cel-Mare al Moldovei și vom da *descrierea unei călătorii la Ierusalim*, făcută de un oier de ai noștri din Poiana-Sibiului, în anul 1887.

DIN LUME.

Răsboiul spaniol-american.

Căderea orașului Sant-Jago.

Știrea despre căderea orașului Sant-Jago din Cuba s'a adevărit. Spaniolii s'au încredințat, că față de puterea mare a Americanilor nu-l vor putea apăra; astfel vărsarea de sânge ar fi fost de giaba. Între condițiile de predare este și aceea, ca soldații spanioli să fie transportați acasă în Spania pe vapoare americane.

Astfel Americanii și-au pus piciorul în Cuba, și acum, în împreună lucrare cu răsculații, vor încerca a cuprinde și celelalte orașe și părți ale insulei. Totodată se vestește, că vor pleca să cuprindă și insula Puerto-ricco, care nu e departe de Cuba și este tot a Spaniolilor. După-cum sunt împrejurările, Americanii vor cuprinde și această insulă.

Din Spania.

Spaniolii prin întâmplările din urmă sunt greu loviți și în Spania e mare nemulțumirea împotriva celor dela cârmă. Ferberea crește zi de zi și e nutrită cu deosebire de partizanii lui *Don Carlos*, numiți carliști, cari ar vrea să răstoarne tronul și să-l pue de rege pe *Don Carlos*. Ei sunt împotriva păcii și în cas că se va încheia pacea cu pierderea Cubei și altor colorfi, — ceea-ce însă altcum nu se poate, — amenință cu răsccoală. Ei au adunate multe arme și muniții. Guvernul știe despre toate aceste și ia măsuri împotriva lor. Dar' purtarea carliștilor e o pedecă pentru de a se face pași pentru încheierea păcii, despre cari până acum încă nu se știe nimic hotărât.

1848.

— Cronica anului. —

London, 16 Iulie.

Ministrul Palmerston a conferit mult cu consulul Rusiei. S'a vorbit despre stările din Sleswig-Holstein, dar' mai cu seamă despre stările din ținuturile dunărene și anume despre *Moldavo-România*. Consulul general al Angliei din București a primit ceva instrucții secrete. (Gaz. de Trans.)

Blăjeș, 17 Iulie.

Preotul român din Blăjeș deja de 3 săptămâni se află în închisoare. Pe acți mai mulți preoți au fost închiși și maltratați, și numai după un timp de suferințe liberați, fără însă a li-se arăta vina.

Budiu, 17 Iulie.

Parochul de aci fu aruncat în temniță numai pentru-că nu știa spune în care parte se află fiul seu *Alexandru* (Ilarian Papiu). (Gaz. de Trans.)

Cluj, 18 Iulie.

Guvernul într'adevăr a poruncit să se iee și estimp zeciuilele fișcale și poești, căci împăratul încă n'a avut timp să întărească actul de lege referitor la zeciueli. Execuțiile militare au început deja! (Gaz. de Trans.)

Brașov, 18 Iulie.

Azi s'a ținut aci o adunare districtuală în care mai întâiu se publică rezultatul alegerilor de deputați; apoi se pertractă cauza zeciuilelor fișcale și poești, căci visteria țerei deși dieta le a șters pentru vecie, le pretinde în anul acesta cu tot deadinsul; s'a hotărât că districtul Brașovului, odată cu capul, mai mult nimenui și nici-când nu va da zeciueli. (Gaz. de Trans.)

Iancovaș, 18 Iulie.

Armata ungurească a fost respinsă la St.-Toma și la Turia. Altă ispravă n'a făcut, decât a pus foc la casele Sârbilor și a omorât vitele. Voluntarii se află într'o stare miserabilă. (Pesti Hirlop.)

Cluj, 18 Iulie.

— Dieta Transilvaniei se închise prin br. Puchner, și cu aceasta s'a sfârșit independența Ardealului ca stat constituțional. La închiderea dietei abia au fost de față câțiva deputați. (Gaz. de Trans.)

— Manifestul Croaților contra Ungurilor publicat în limba croată și ilirică a produs zgomot teribil. (Gaz. de Trans.)

Lugoj, 19 Iulie.

Pe Stratimirović și Coici, căpitani Sârbilor răsculați, Ungurii i-au spânzurat la Timișoara. Asemenea i-au spânzurat pe judele din Subotița (de naționalitate Sârb) la Oravița. (Gaz. de Trans.)

Întâmplări din anul 1848.

Cruzimea săvârșită în contra lui Simeon Balint.

Înainte de marea adunare din 3/15 Maiu 1848, se ținuse o altă adunare națională mai mică în Dumineca Tomei. Între cei-ce au luat parte la aceasta a fost și preotul Simeon Balint din Roșia-de-munte. Puținii Maghiari de prin Abrud și Roșia colcăiau de răsbunare în contra lui, pentru-că îndrăznuise să facă lucrul acesta și așteptau numai momentul potrivit, ca să dea frâu liber patimilor lor. Muștrați de conștiința lor cea rev, cerură să li-se trimită soldați într'ajutor, pentru-că, vezi Doamne, Românii ar umbla să-i măcelărească pe toți. Pe vremea aceea își perduse și ocârmuirea militară din Ardeal capul, și fără de a mai cerceta lucrul, trimise în Abrud o mulțime de grănițeri săcui, ba chiar și soldați de linie dintr'un regiment din Galizia. Să fi văzut acum îngâmfare pe jupânii din Abrud, cari se simțiau mai tari ca jupânii noștri de azi cu gendarmii lor. Se înțelege, că simțindu-se cu Săcui la spate, credeau că pot săvârși ori-ce crimă în contra Romanilor. Cam ca astăzi. Nu trecea Român pe lângă ei, ca să nu fie batjocorit, ba de multe-ori și bătut, curat numai ca să-și arete „vitejia“.

Venind într'o zi părintele Balint la Abrud se năpustiră în piață asupra lui, îl bătură crunt și-l închiseră la vârdă. Aici soldații săcui săvârșiră cele mai dobitocești cruzimi în contra lui, îl bătură cu paturile puștilor, îl tîrnosiră de păr și ca să fie chinurile și mai mari îi smulseră barba fir de fir! În ziua ur-

„La luncile soarelui

„De pe câmpul raiului,

„Unde-i jocul zinelor

„Și hora zeițelor,

„Acolo vei juca bine

„Nefiind ca tine nime,

„Cu fratele soarelui

„Chiar la poarta raiului.

„Îndărăt când vei veni

„Ruptă ca din soare-i fi,

„Nu va fi în lume nime

„Frumoasă să-i stee bine,

„Cum Trandafiră vei fi,

„Și atunci te vei numi

„Zeița zeițelor

„Mândra zină-a zinelor,

„Apoi zinele să plece

„Până cântatul nu trece,

„Cântatul cocoșilor

„Trezirea oamenilor.

„Săptămâna când va fi

„Trandafira s'a găti

„Și se va duce la tîu

„Cum va ști din visul seu.

„Apoi când se va pleca

„La apă de-a se spăla,

„Zinele fie la spate

„Împingînd-o 'a apă toate.

„Trandafira va muri,

„Și altul nu poate fi

„Zeița zeițelor

„Și nici zina zinelor,

„Acesta e sfatul meu

„Și cuget, că nu e rău,

„Și vi-l dau spre judecare,

„Onorată adunare!“

Atunci adunarea 'ntresgă

Din multe strînsuri pribeagă,

Toți strigă, fac larmă mare:

„Nu-i lipsă de judecare.

„Bun e sfatul tîu strigoi

„Vrem să fie-așa și noi,

„Că judecași înțelept

„Cu minte mare, deștept.

Apoi dela judecată

Se pornesc, se duc îndată

Ori-care la-al seu loc

Blăstemat, făr' de noroc.

Ear' zirele se gătară

La Trandafira plecară,

De prin somn o fermecară

Și 'ndărăt reînturnară.

Când de zină se crepară

Trandafira se sculară,

Și mamei în seamă dară

Tot visul ce ea visară.

Și în acea săptămână

Tot a pus de îndemână,

mătoare, pe când erau soldați de linie la vază, unui Săcuu li veni pofta să intre la Balint, ca să-l străpungă cu baioneta. Soldatul de linie, care nu se ținea de vitejeasca nație a aceluia, nu voi să-l lase. Săcuul ridică atunci pușca asupra lui și acela apărându-se îl pușcă. S'adună toată ungerimea și bieții soldați de linie abia și pot scăpa vieața, fugind și ascunzându-se pe la Români. Ca să-l aibă pe Balint la îndemână, îl duc într'alt loc și-l înfundă într'o pivniță afundă, fără pic de ferestruță. Nu trece mult și s'aprinde casele deasupra lui Balint. Cine le-a aprins? Valahul, răcnesc Maghiarii și eară se reped asupra lui Balint cu bătăi și chinuri înfiorătoare. Și ca nu cumva să le scape din mâni, l-au dus la Aiud, unde l-au închis la un loc cu tâlharii și ucigașii. Auzind bravii Buciumani, ce pătimește un preot român, s'au dus la Aiud și, aprinzând focuri pe câmp și jurul orașului și provocând pe Români din oraș să ese din el, au cerut dela deregătorii de acolo se sloboadă pe Balint, că de nu va fi rău. Înfricați, jupânii l-au scos din temnița Aiudului.

Balint a ajuns mai târziu prefect ca și Iancu, Vlăduț, Axente și alții, luptând și el vitejește în contra oardelor barbare, cari au încercat mai târziu se cuprindă munții Motilor, dar' au plătit cu vieața această îndrăzneală.

Maghiarisarea prin foame.

Despre suferințele bieților Ruteni am fost scris și noi în mai multe rânduri. Pentru de-a afla o cale, prin care să le ușureze soarta cea amară, pricinuită mai cu seamă de Jidovii cămătari și de lipsa de școale naționale rutenești, s'a format chiar un comitet în frunte cu episcopul lor gr.-cat., renegatul Firczák. Foile ungurești scriau care de care cu mai multă durere despre bieții Ruteni, se vorbea de împărțire de moși erariale între ei, cu un cuvânt, credeai că vor fi mântuiți, după ce atâta dragoste creștinească se arăta din partea maghiarisării.

În timpul din urmă a călătorit însuși ministrul de agricultură Darányi prin ținuturile locuite de Ruteni. S'ar înșela însă mult cel-ce ar crede, că a făcut lucrul acesta cu gândul de-a le fi de ajutor. În tot drumul lui el și-a bătut capul, eum ar putea mai ușor să maghiariseze pe acest popor nefericit, jumătate mort. În orașul Muncăciu s'a dat

în onoarea ministrului un banchet, unde s'a arătat pe față cauza dragostei, ce îl stăpânește față de Ruteni. Ministrul adevă a zis, că vrea să se ocupe cu îmbunătățirea poporului rutean, declară însă, că pe Ruteni ca popor nu-i recunoaște, ci numai ca cetățeni de stat maghiar cu buze rutene și numai ca pe atari li va ajuta. E convins, că deosebitele naționalități, cari locuiesc în aceste ținuturi vitrege, prin îmbunătățirea sorței materiale se pot câștiga și îndulci mai ușor față de statul unitar maghiar, — cu alte cuvinte, — se pot mai ușor maghiarisa.

Foile ungurești saltă de bucurie, că s'a aflat un nou mijloc de maghiarisare: foamea. Nu vrei să mori de foame, fă-te Maghiar. Ori cât de mult l-ar costa pe stat maghiarisarea cu acest mijloc, zic ele, el trebuie folosit. Dacă vor isbuti să maghiariseze pe Ruteni, se vor folosi de el și față de Români, Slovaci, Sârbi și Nemți.

În lumea largă trîmbiță, că uite, cât de mult iubesc și ajută pe Nemaghiari, ear' aici acasă li ține celui flămând pâinea muncită tot de el, înaintea ochilor, zicându-i: Vrei să imbuci din ea? Lăpădă-te de părinți și de poporul tău! Tâlharul din drum înă zice: Vrei să mai trăiești? Lăpădă-te de averea ta!

SCRISORI.

Un răspuns.

Voislova, 14 Iulie c.

Stimate Dle Redactor!

În nrul 24 al „Foi Poporului“ s'a dat un articol de un călător cu titlul: „Preotul înainte“. Aici se zice, că biserica din Voislova e fără ocol cu o împrejurime plină de necurățenie, zidul e tot dărîmat, acoperișul tot spart, prin care ploaia, și că numai după-ce s'a ales purtător de socolă dl învățător, știu parochienii că are biserica venit.

Starea adevărului este: Biserica are ocol și e curat, zidul de cătră drum a mai fost reparat odată de când sînt eu preot și nu este dărîmat, ear' de celelalte părți a ocolului este gard slab, de oare-ce sînt aduși gorunii ca să se facă gard cu scânduri, biserica s'a acoperit în anul 1881 și e pusă prăschilă deasă peste olată, încât mai câțiva ani nu va ploua în biserică, încât privește acoperirea turnului

este preliminar și încuviințat de vener. consistor. *)

De 30 de ani am purtat grija și făcut socola bisericii și a cultului fără plată; dela introducerea stat. organic s'au ținut comitete și sinoade, dovedesc protocoalele, în tot anul s'au revidat socolile bisericii prin dl protopresbiter, apoi în copie s'au trimis la Ven. consistor spre suprarevidare, de unde mi-a venit în tot anul document, cumcă socola s'a aflat bună și fără scădere.

Presupun, că călătorul a stat de vorbă cu vre-un parochian care numai anul acesta a fost la sinod și fără de convingere a dat cele scrise în public. Învățătorul la sinodul cel mai din urmă a fost denumit purtător de scripturistică în afacerile bisericii (notar) și nu a avut când să scriească pe toți parochienii, știu că mai la toate comunele nu iau toți parochienii parte la sinod, și așa în orice comună pot mulți se zică, că nu știu nimic despre socola bisericii, cu deosebire la mine, căci eu nu am mers nici-când la ospetărie să le povestesc despre socola bisericii. Mai zice călătorul, că am primit din „argintii lui Iuda“.

Autoritățile bisericesti, știind starea parochiei, și știind purtarea mea față cu parochienii, că în 30 de ani nu a avut nici o supărare cu mine Ven. consistor, și așa ca o remunerație și ajutor am primit bani din cassa diecesană, ear' nu din argintii lui Iuda.

Parochienii Voislovei în 30 de ani au zidit casa parochială, școala, casa comunală, tot zidiri mari de material solid, apoi s'au mai întemplat reparații, capitalul bisericii s'a dat parochienilor împrumut la zidirea cartierului parochial și a școalei, și am făcut pași de lipsă pentru încasare, dar' nu prin avocat, că vîd că lipsuri sînt nenumărate în popor; eu încă am de a căpeta dela parochieni bir și stolă peste 200 fl., deși parochia este mică și sînt silit a mai aștepta. Causa că nu se pot face toate la timp este lipsa, dar' nu e vina mea. Încât privește referatele afirmatoare de oficiul meu, cred că am mers tot înainte, și nu am așteptat la nimic să mă animeze călătorii, deși port în spate 60 de ani fără unul.

Traian Balea,
preot.

Coadă la topor.

Țeline, Iulie c.

Onorate Dle Redactor!

Cetitorii „Foi Poporului“ își vor aduce aminte de acum doi ani despre un articol publicat în foaie, cu titlul „Coadă la topor“, în care s'a arătat lunei și îndeosebi națiunii române cum un fiu al ei, Aron Modoiu al lui Buhănică, din comuna Țeline, s'a lăpădat de neamul seu cel mareț, făcându-se unealtă în mâna străinului, dându-și casa pentru de a face în ea școală de stat, carea deja s'a și început din 20 Iunie, cu băieți și copile dela 3—5 ani, și la toamnă se va începe și cu cei de școală. — Școala aceasta nu se putea face la noi, dacă numitul nu s'ar fi făcut coadă la topor.

Cu atâta însă nu s'a ajuns, în comuna noastră este și a fost obiceiul, ca în sărbătorile Pogorfrei sf. Duch să se înalțe o rugăciune pentru comună, cătră cel Preafălat, sîvîrșită de 7 preoți (sf. maslu), după care serviciu dumnezeesc preoții, dimpreună cu reprezentanța comunală și bisericască, sînt

*) Adevă totuși are dreptate corespondentul nostru, că lucrurile nu sînt tocmai în bună rînduială.

Red. F. Pop.

Vestmintele și-le cearcă
Cum se se schimbe să placă,
Să fie gătată bine,
Ca ea să nu fie nime,
Și dacă timpul sosiră
Se schimbară, se gătiră,

Cât întrecea și pe floare
Gândeai că-i ruptă din soare,
Și când a fost la plecat
Mumă-sa i-a cuvîntat:

„Mândra mamei Trandafiră,
„Mie-n minte îmi veniră,
„Că atunci când te-ai născut
„Eu trei nopți am petrecut,

„Privighind în nedurmire
„Să-ți știu a ta norocire.
„A treia noapte a-venit
„Ursita, și mi-a grăit

„Afară dela fereastră
„Zicînd: Ascultă, nevastă,

„Trandafira, a ta fiică,
„Care acuma e mică,
„Ea va fi frumoasă tare
„De-a face lunei mirare,
„Și dînsa are să fie
„Zîna mândră din Câmpie,

„Va fi zîna zinelor,
„Zeita zeitelor,
„Însă pentru-a ei frumsețe,
„Prin a zinelor povețe,

„Va fi dusă la-al vost tău
„Fermecată cu sîfat rău
„Și înecată de zîne,
„Așa grijește-o bine —

„De cumva vrei să ai fată
„Vestită în lumea toată,
„Să fie zîna 'n Câmpie,
„Că-i din Bocca Colonie,
(Va urma).

postiți la un prânz comun, unde din partea unuia sau altuia se mai ține și câte o vorbire (toast). Ținându-se și în acest an slujba și apoi prânzul a treia-zi de Rosalii în casa judeului comunal Nicolae Branduș, între alții a vorbit și dl Nicolae Babeș, preot în Ruja, lângă Agnita, care a arătat în puține cuvinte fapta cea rușinoasă pentru o comună aproape curat românească, înfierând purtarea lui MODOIU, și a zis, că școala noastră confesională se nu o părăsim nici-cum, ci se ne fălim cu neamul nostru străvechiu. A zis, că noi suntem și vrem să fim cetățeni ai Ungariei, dar' pe lângă aceea de neamul nostru se nu ne lăpădăm, ci tot Români ne chemăm. De față fiind și MODOIU, nu a mai putut sta nici să-și sfișească părintele vorbirea, ci de loc a fugit la deregătorul cu pinteni din comună spunându-i, că preoții românești la judele în casă atîță poporul prin vorbirile lor, ca să-l scoată pe el din sat, și vorbesc tot contra statului. Deregătorul a făcut arătare la pretură și pe 27 Iunie judele cu reprezentanța comunală sunt înștiințați, că protopretorul vine în comună spre a lua protocol pentru-ce a adunat pe popi în casa lui și i-a lăsat să vorbească contra statului, ear' preoții vor fi citați la tribunal în Ibașfalău. Vedeți, dle Redactor, câtă ticăloșie poate fi în unii oameni, dar' va veni timpul odată, ca răii să-și iee răsplata.

Unul dintre cei de față.

Două cărți folositoare.

Zilele trecute cetii prin foi, cumcă dl învățător George Cătană din Valeadieni a scos de sub tipar de curând 2 cărți bune și folositoare: 1. „Omul, noțiuni din conservarea sănătății și a corpului omenesc, manual didactic pentru anul al VI-lea al școlii populare, pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru“. Ear' a 2-a e: „Vieța și faptele lui Stefan-cel-Mare și Bun, Domnul Moldovei, scrisă pentru înțelegerea tuturor“.

Prima carte de 52 pagini tractează foarte precis și practic cunoștințele, pe cari trebuie să le poseadă fiecare individ despre corpul omenesc și funcțiunile diferitelor sale organe. Până acum — după-cum spune și dl autor în prefața acestei cărți — nu am avut nici un manual de școală de felul acesta, lucrat după cerințele de astăzi și în conformitate cu planul nostru de învățământ.

Dl Cătană și-a luat asupra sa această sarcină grea, și într'adevăr a reușit să ne dea un manual de școală foarte bun și folositor, căruia de mult îi duceam dorul. Limbajul cărții e ușor, fluid, limpede și plăcut. Cartea mai are și acel avantaj, că materia e împărțită în săptămâni și luni, așa că învățătorul va avea să se țină numai de această împărțire și rezultatul va fi pipăibil. Autorul a avut în vedere și a pus mare pond și pe regulile igienice. Manualul acesta se poate cu spor folosi și în școlile de repetiție, ear' de pe masa fiecărui Român n'ar trebui să lipsească.

Vă recomand dară din toată inima acest manual, ca să-l introduceți în școlile d-voastre, cu atât mai virtos, că e

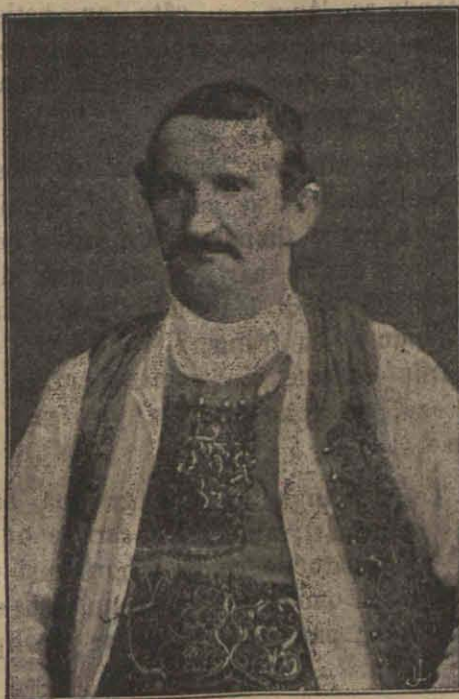
deja aprobat de Venerabilul nostru consistor din Caransebeș și dela prima Septembrie se poate introduce în școlile noastre populare.

Manualul acesta costă 25 cr. și se poate căpeta dela „Librăria diecesană“ din Caransebeș, ori dela librăria „Andrei Todoran“ din Gherla (Szamosujvár).

A doua lucrare a dlui Cătană eșită de curând din tipar e: „Vieța și faptele lui Stefan-cel-Mare și Bun, Domnul Moldovei“. Această carte se extinde pe 136 pagini și descrie vieța celui mai ilustru Domn ce au avut Români.

Cartea e scrisă într'un stil plăcut și atrăgător.

Se vede, că dl Cătană când s'a apucat să descrie (după diferiți scriitori, cum însuși spune în prefața) vieța acestui Domn nu a avut intențiunea de a ne da o istorie critică a acestui domnitor, căci

Băieș român din Bucium-Șasa.

a întrețesut și o mulțime de legende menite a ridica vaza și mărirea acestui viteaz Domn, dorind numai ca prin citirea ei, simțemintele naționale ale cetitorului să se desvolte și să fie mândru de numele seu de Român. Cartea mai conține și chipul lui Stefan-cel-mare, care încă îi mărește valoarea, chiar și formatul și exteriorul încă e plăcut și atrăgător, ceea-ce servește ca laudă „Tipografiei“ din Sibiu, unde s'a și tipărit.

Nu pot din destul recomanda învățătorilor, cărturarilor dela sate și tuturor oamenilor de bine această scriere atât de bună și folositoare.

E foarte acomodată această carte și ca premii școlare, și se poate da fără grije în mâinile tinerimei școlare, în care va desvolta simțemintele naționale. Să o abonăm dară până n'a trece, căci după-cum am înțeles, s'a tipărit în puține exemplare. Costă numai 40 cr. un exemplar și se poate căpeta dela „Librăria diecesană“ din Caransebeș ori dela „Tipografia“ din Sibiu.

X.

Băieșii români.

— Vezi ilustrația. —

Ocupațiunea (cuprinderea) de frunte a Românilor din Ardeal și Țeara-Ungurească este economia de câmp și de vite, dar' în unele părți au Români și alte mijloace de traiu, cum este s. p. băieșitul. În Bănat, pe la Oravița și jur, sunt mulți băieși români, asemenea dăm de băieși români la Rodna, apoi pe la minele de sare din Ardeal. Mai înfloritor însă e băieșitul la Români din Zarand, pe la Săcăremb, Ruda și alte localități băieșești, apoi în Munții-Apuseni, la Abrud, Roșia și satele Buciumane. Pe aici Români sunt nu numai lucrători, ci și proprietari și părtași la mine. Ilustrația din numărul de azi ne înfățișează figura bărbătească și caracteristică a unui băieș român din Bucium-Șasa, dela poalele Detunatei.

PARTEA ECONOMICĂ.

Treeratul sau imblătitul bucatelor.

Odinioară se alegeau grăunțele bucatelor numai cu ajutorul imblăciilor și al vitelor. Dela un timp încoace însă aceste moduri de treerat sunt aproape părăsite și le-a luat locul treeratul cu mașinile, pentru-că cu chipul acesta, deoparte se cruță timpul, de altă parte se cer cheltueli mai puține. Și chiar de aceea, ori-ce s'ar zice și ori-ce s'ar face, la imblătitul de odinioară nu ne vom mai reîntoarce, fiindcă, peste tot zis, el a rămas mult îndărătul celui cu mașina.

Numai într'o singură privință treeratul cu imblăcii întrece pe cel cu mașina și din acest punct de vedere nu se poate părăsi cu totul. Se știe, că prin treeratul cu mașina, mare parte a grăunțelor se vatămă și apoi prin tratarea cu peatră vătămă boabele vătămate din treerat, în pământ se primejduesc și pier, astfel că pentru a nu rămâne holda prea rară, trebuie să se samene cu a patra parte mai multă sămânță, ca de obicei.

Dar' cu imblăcii se pot alege și altfel mai bine boabele de sămânță, imblătind spre acest sfârșit întâiu numai fruntea, ca să avem boabe tot una ca una; ceea-ce prin imblătitul cu mașina nu se poate face.

Fiindcă „ce sameni, aceea răsare“ și fiindcă sămânță întru toate bună și corespunzătoare numai prin imblătitul cu imblăcii se potate căpeta, vrând-nevrând, economii vor trebui să nu părăsească de tot acest mod de alegere a sămânței. Despre adevărul celor spuse aici cei mai mulți economi sunt deplin convingși (încredințați).

Treeratul, făcut prin mînarea vitelor peste spicele bucatelor întinse pe arie, peste tot este mai spornic ca cel cu imblăcii, dar' încât pentru grâu și secară, acest fel de treerat nu costează mai puțin

ca cel făcut cu imblăcii. Mai vine la mijloc și altă scădere a treeratului cu vitele, că adevăratele grăunțele nu se pot curăți tot așa de bine ca cu imblăcii sau ca cu mașina și aceasta din pricina bagelilor și udului, cari cad dela vite cu prilejul treeratului. Acest soi de imblătit mai are și alte scăderi, asupra cărora nu aflăm a fi de trebuință să ne oprim.

Mașinile de imblătit sunt de trei soiuri mai de frunte: 1. Cari se poartă cu mâinile. 2. Cu animalele și 3. Cu abor și a. Pentru micii proprietari cele mai potrivite sunt mașinile cari se mîna cu puterea brațelor, pentru proprietarii mijlocii cele cari se mîna cu ajutorul animalelor, ear' pentru proprietarii mari cele cu abor etc. Dar' s'a dovedit, că și pentru proprietarii mici și de mijloc ar fi mai de folos mașinile cu abor, dacă întovărășindu-se mai mulți ar pute cumpăra sau măcar închiria de aceste pe timpul treeratului.

Ca să fie acvea bună, dela ori-care mașină de imblătit se cer următoarele: 1. Să treere bine, ca în paie să nu meargă 5—7 la sută grăunțe, ca la treeratul cu imblăcii sau animalele, ci cel mult 3 la sută. 3. Să nu vateme grăunțele. 3. Să fie trainică, ușoară și să meargă bine, trebuindu-i cât mai puțini oameni cu prilejul treeratului. 4. Să nu ceară multă putere pentru a umbla. 5. Cele cu abor să nu aibă trebuință de mult material pentru încălzit. 6. Să aibă o curea, care să apere de primejdii pe omul ce bagă în coș.

Mașinilor de treerat cu mâinile și cu animalele le lipsește mașinăria de a și cerne grăunțele. Acest lucru se servrește la urmă cu ajutorul așa numitului ciur.

Multe însă din mașinile cu abor sunt astfel întocmite, că nu le lipsește nici vînturătoarea și nici partea, care de sine ridică paiele în grămadă până la o înălțime de 8 metri. Din o atare mașină grăunțele es curățite gata și încă sortate după bunătatea lor.

La mașina de treerat simplă (de rînd) unii mai adaugă: mașina de vînturat și cernut, părți deosebite pentru ridicarea grăunțelor și golirea lor în saci, tăietoare de paie, așa cum es din mașină, ferestru pentru tăiat lemne; dar' atâtea încurcături pricinuesc dese primejdii pentru lucrători, din care causă nici nu sunt de recomandat.

Afară de aceste sunt și mașini pentru desfacerea tulpilor (stuleților) de cucuruz de foile lor; apoi de cele pentru sfirmirea cucuruzului, vînturarea și curățirea lui. Aceste încă se pot purta, unele cu brațele, altele cu animalele și altele cu abor.

Veni-va timpul, când și aceste — ca atâtea alte mașini — vor ajunge în folosința noastră.

Lucrările în grădina de legumi și de pomi în Iulie.

Pe timpul săcetos, în grădina de legumi se udă bărbătește seara cu apă de riu; neavînd de aceasta, se udă dimineața cu apă de fântână, folosind în același timp și ud de animale pentru legumele mai puțin dezvoltate.

Plantele rădăcinoase prea des crescute se răresc, soiurile de curechiu se sapă, trăgîndu-li-se pămînt la rădăcină, soiurile de ceapă, cari s'au vestejit, pe timp uscat se scot, punîndu-se împrăștiate într'un loc săventat, pentru-ca mai târziu să se curețe.

Fiind de lipsă, straturile rămase goale se gunoesc, răsădindu-se cu curechiu creț, cărălabă, endivie și sălată târzie, cu căpățina. Se seamănă sălată de iarnă, ridichi de vară și de iarnă, cum și ridichi de lună etc.

Cei mai bine făcuți crastaveți se înseamnă ca crastaveți de sîmîntă, împlîntîndu-se lângă ei câte un bețișor, ear' mai târziu, punîndu-se sub fiecare câte o bucată de țiglă, pentru a fi împedcați dela putrezire.

După sfîrșirea culesului de fragi, trunchiul acestora se curăță de cărci și lugeri. Acum e timpul ca din tufele crescute prea des, o parte să se pună dese lângă olaltă în alt loc scutit, peste iarnă acoperindu-se cu frunze. Tot la trei ani straturile cu tufe de fragi se curăță, se rigolează, se gunoesc și se plantează cu legume.

Toate gîngăniile din grădină sunt de a se urmări, atît acele cari se odihnesc în crepăturile coajei arborilor și pomilor, cât și omidele, cari 'si-au făcut sau acum își fac pânzele, de cari ar ave lipsă peste iarnă.

În grădina de pomi se adună fragile, strugureii, cireșele, persecile de vară și perele timpurii. Strugureii (rosinchinii), cireșele și vișinile, cari nu s'ar pute vinde și mânca în casă, se folosesc la facerea de vin. Toate aceste soiuri se pot și usca pentru iarnă; deasemenea se poate face din ele dulceață și must.

Pomii trebuie să se ungă bărbătește la afunzime cu apă curată și zamă de gunoiu, făcîndu-se găuri împrerurul pomilor, cum s'a vorbit și cu alt prilej în foaia noastră.

Din soiurile mai alese ale tufelor de agrisei și smeură se pot face cătră sfîrșitul acestei luni răsaduri sau botoșiri, ceea-ce se întemplă în modul următor: vîstarii cei mai lungi se culcă la pămînt, după-ce mai întăiu toată partea dedesubt a lor a fost rînită; se acoper apoi cu o pătură subțire de pămînt sau cu muschiu. Cu chipul acesta aproape fiecare ochiu al numitelor surcele dă câte o plantă nouă.

Vița de viie se leagă, curățindu-se de nou toate vițele de roadă și cepurile vechi de lugerii dați de curînd. Lugerii, cari sunt crescuți dela al treilea nod în sus la vițele de prăsilă, se rup de vîrf, dar' nu trebuie depărtați cu totul.

Udarea fînațelor.

În anii ploioși fînațele dau recoltă mai multă decăt în cei săcetosi; de unde se vede, că fînațelor atunci le merge mai bine, când au umezeală îndeajuns. Din pricina aceasta economii trebuie să facă tot ce le stă în patință, ca ierburile să nu ducă lipsă de apă, nu numai în anii săcetosi, ci și în toți anii dearîndul. Spre acest sfîrșit de mai multe-ori peste au economii au să conducă apa vre-unui pârâu, riu sau și numai a unui isvor din apropiere peste fînațe.

Timpul cel mai potrivit pentru udat este toamna, primăvara și după cositul dintăiu. Udatul de toamna se face în Octomvrie, cu întrerupere de câte o zi și o noapte în fiecare săptămână, dacă timpul e frumos; fiind însă ploios întreruperea are să țină îndoit mai mult. Înainte de a îngheța, pămîntului trebuie să 'i-se dee prilej ca să se săvente. Primăvara și vara se udă numai noaptea. Înainte de cosit cu 2—3 săptămâni udatul să înceteze. După căratul fînului, să se ude fînațele timp de 2 săptămâni în timpul nopței. Curgînd neîntrerupt apa peste ierburi nu le face bine, precum nu le e de folos nici apa, care stă neconținut pe loc încîndu-le.

Pentru conducerea apei se fac canale (brezde) de-alungul locurilor menite pentru udat. Când se lasă apa în aceste canale, partea lor din jos se întundă, ca astfel umplîndu-se apa să se reverse peste loc. Fiind locul mare, e bine să se facă mai multe canale de acestea, ca din fiecare să se ude câte o bucată mai mică de pămînt; ear' după-ce s'a întemplat acest lucru, apa trebuie prinsă în un șanț și condusă de pe loc.

În unele părți ale țerei noastre economii sunt mari meșteri întru alcătuirea canalelor de udat și a șanțurilor pentru scurgerea apei folosite, s. p. țeranii din părțile Făgărașului, adevă Oitenii ș. a., cari, avînd la îndemână multe rîfulețe și pârăie de munte cu țermuri mici, le folosesc între altele și pentru udarea fînațelor.

Se pot uda însă și fînațele din apropierea rîurilor cu țermuri înalți, întocmind o roată mare cu cupe și cu un scoc, pe care să se conducă apa în canalele sau brezdele făcute spre acest scop. În rîurile cu curs mai repede apa învîrte roata; în rîurile cu curs lin roata se poate aduce în legătură cu un vîrtej, ca la mașina de imblătit, punînd caii să facă acest lucru. Bun e și așa numitul motor de vînt „Eclipse”, pe care îl întoarce cea mai mică suflare de vînt.

Mai sunt și unele pompe anume pentru scoaterea apei. Economii nostri ar trebui să se folosească și de mijloacele arătate spre îmbunătățirea economiei; pentru-că nu e tot una a ave nutreț mult sau puțin. Cu nutreț mult și bun se pot ține vite mai multe și mai bune. Și apoi nu e tot una a ave fîn îndestul, chiar și de vîndut sau a mai și cumpăra.

Trifoiul ca nutreț pentru cai.

Nutrirea cailor cu trifoiu verde, care n'a apucat să înflorească, care este jilav și rece, sau e veșted, sau chiar a început a se dospî, are urmări primejdioase. Colica (scursoarea) cu sfîrșit mortal sînt nu arare-ori urmările acestui fel de nutriție. Nutrindu-se îndelungat cu trifoiu, întreg organismul (trupul) cailor se dăbălasează în o astfel de măsură, încît numai pe lângă mare încordare pot munci și căpêta boale de încheieturi și de oase. Puțin ajută sau chiar nimic, cînd pe lângă trifoiu se nutresc și cu ovês, pentru-că fiind foarte apătôs trifoiul se mistue în grabă, produce scursori mari și cu aceste împreună cu grăunțele de ovês nemistuite. Pe timpul nutriției cu trifoiu verde toate boalele sînt mai grele și mai primejdioase ca în timpul nutriției cu de cel uscat, care dîndu-li-se cu fîn sau paie, ori cu ovês, susține puterea cailor și le ajută a lucra cum se cade. Fiindcă însă e folositor a da cailor și nutreț verde, cînd sînt sîngeroși sau cînd sufer de un guturaiu învechit, de plumăni ș. a., este bine a li-se da iarba bună de livade, împreună cu trifoiu.

Asigurările de viață.

(Urmare).

Deslușirile inspectorului au avut bună impresiune la ascultători. Têranii voiau se audă acum și părerea mea în această privință și eu am început.

„Pentru țărani asigurările de viață sînt importante din diferite privințe:

1. Agricultura rar face din țeran un om avut. Pentru bêtrânețe și pentru urmași micile venite foarte anevoe se păstrează de voe bună și de aceea constrîngerea (obligațiunea) contractului de asigurare de viață și pentru țărani este de folos.

2. Averile (moșiile) țărănești sînt adese-ori prea mici pentru subsistența mai multor familii. Îndată-ce copii voesc să fie de sine, moșia sau se împărțeste în multe părți mici, sau se dă îngreunată cu apanaj pentru mamă sau cu întorsură în bani pentru ceilalți frați. S'a îngrijit însă părintele prin o asigurare de viață pentru el și moștenitori, atunci moșia, fără de a fi neîndreptățit unul sau altul, poate trece asupra unuia dintre copii. Este îndeobște cunoscut, cu copiii cari primesc asupra lor moșia dela părinți, aceia trebuie să dea la frați și surori un fel de rîscumpărare numită întorsură. Aceasta se face așa, că toți frații și surorile se adună și prețnesc averea lăsată de părinți, prețul acesta se împarte în atâtea părți câți copii sînt și acela care ia asupra-și moșia, trebuie să rîscumpere pe ceilalți în bani. Îmi sînt cunoscute casuri, unde tinêrul agricultor prin atari greutăți pe lângă cheltuelile lui mai trebuie să dea pe an 15% din valoarea moșiei ca în-

torsură, pe cînd economia lui abia îi aduce 3—4%. Prin greutățile aceste mari tinêrul agricultor în scurt timp ajunge la sapă de lemn sau el în câțiva ani dă întorsură la ceilalți frați mai mult decît este vrednică moșia cuvenită lui.

Cine se mai poate mira în casuri de aceste dacă se întemplă nemulțumiri, certe și chiar bătăi în familie, și că nu se prea înalță rugăciuni la cer pentru sănătatea mamei sau pentru odihna sufletului tatei? Acestui inconvenient 'i-se poate pune capăt dacă un părinte se asigură pe viață, prin aceasta el la bêtrânețe are de a primi o sumă oarecare în bani, și atunci poate preda moșia copiilor fără greutăți, sau dacă se întemplă o moarte neașteptată, moșia tot rămîne liberă și mama văduvă primește suma asigurată din care poate trăi fără de a fi avisată la ajutorul copiilor. Ajutorul copiilor e bun și frumos și chiar copiii sînt datorii de a îngriji de părinți, dar' cu mult mai frumos și mai bine este, cînd un părinte nu este avisat la așa ceva, eu o zic fără de a supăra pe cineva, că vor fi și excepțiuni, dar' să te ferească Dumnezeu de ajutorul copiilor, de aceea un părinte face bine cînd nu dă copilului averea decît numai dreptul de a se folosi de venitul ei cît timp trăesc părinții, că nu rar se întemplă, că copiii cheltuesc averea și părinții se uită la ei fără de a-i pute opri, căci ei sînt acum stăpâni, ba am auzit cu urechile mele copiii zicînd: „Mai am încă doi ani și sînt majorean, apoi se duc viață, că nu-mi mai poate porunci nime“. Eu de aceea zic că ori-ce părinte face cel mai mare bine atât pentru el cît și pentru familie, dacă se asigură pe viață, fie această asigurare pe o sumă cît de mică.

(Va urma).

Scăldarea cailor.

În zilele călduroase de vară scăldatul este pentru cai o mare binefacere. El nu numai îi răcorște, ci le curățeste și pielea într'un mod foarte binefacător. De sine se înțelege, că scăldatul cailor își are legile sale, dela cari nu e bine să se abatem. Nici-odată nu trebuie scăldați îndată după mîncare sau inferbentați fiind. Pînă la locul de scaldă, calul să nu fugă și după scaldă să nu se răcească. Scăldatul trebuie potrivit după căldura apei și a aerului. De regulă 5—10 minute sînt de ajuns. Cînd calul începe să tremure, e neapărat de lipsă ca să fie scos din apă. Mai potrivite pentru scăldatul cailor sînt rîurile puțin afunde sau lacurile. Dacă locul cutare nu e cunoscut omului pentru scăldat, trebuie cercetat mai întăiu, ca nu cumva calul să se vatăme, în lemne, stilpi și alte obiecte, ce s'ar pute afla în apă.

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

Pentru prăsitorii de vite.

(Încunoștințare)

Prin rescriptul seu dto 30 Iunie c. nr. 6256, înaltul minister r. u. de agricultură ne pune în vedere, că amăsurat rescriptului ministerului austriac de agricultură nr. 12837, la despărțimentul economic și silvic al expoziției jubilee din Viena, în zilele dela 3 pînă la 12 Septembrie n. e. inclusiv, se vor expune rase de vite prășite în alpii austriaci și anume vite de rassa Montavon, Oberinthal, Etsch'hal, Lechthal, Wippthal, Rendena, Dux, Zillerthal, Pusterthal, Pinzgau, Möllthal, Ebnethal, Maltein, Marishof, Lavantthal, Murboden, Müzzthal și Wels.

După-ce la această expozițiune se dă rarul prilej de a cunoaște și asemăna tocmai acele soiuri de vite, cari se prăsesc și în țeara noastră, și de cari se importează în mare număr la noi spre prăsire, ne luăm voe a trage luarea aminte a cultivătorilor nostri de vite asupra acestei expoziții.

Sibiul, 9 Iulie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

D. Comșa,
preș.

V. Torășianu,
secretar.

Sfaturi economice.

Cînd conțin plantele de nutreț cele mai multe materii nutritoare?

Cercetări amănunțite, făcute prin oameni pricepători au dovedit, că plantele noastre de nutreț conțin cele mai multe materii nutritoare, din cari se formează carnea, laptele și oasele, pe timpul cînd se începe înflorirea lor. Aceasta este de mare însemnătate pentru hotărîrea timpului, în care este de a se face cosirea plantelor, a căror înlesnire la mistuit scade foarte mult după înflorire.

Culcarea mazărichei de nutreț.

Foarte adesea se întemplă, că umblîndu-i bine mazărichei cade și că mare parte din cea care e întinsă pe pămînt putrezește în lipsa de aer și lumină. Un mijloc bun în contra acestui reu este de a sîmna deodată cu mazărichea și puțin cucuruz. Mazărichea se sue pe cucuruz, care încă e un nutreț tare bun pentru vite și cu chipul acesta ea nu cade, ci dă un nutreț foarte sănătos și bogat pentru vitele de jug, vaci și boi.

Stîrpirea melcilor (boureilor).

În grădinile de legume, unde melcii s'au înmulțit și fac pagubă, se recomandă a presăra pămîntul uscat cu prav de var nestîns. Plantele tare gingașe însă trebuie cruțate după putință, pentru-că varul le-ar pute fi spre stricare. Cu chipul acesta melcii se prăpădesc.

Muștele și animalele.

Se știe cât de mult neliniștesc muștele și tăunii animalele ce muncesc la câmp.

Contele Saint-Marsault întreabă următoarea unsoare:

Ia un pumn de foi de laur, fi ferbe 5 minute într'un chlgr. de untură. Cu ajutorul unei bucăți de postav muiată în această unsoare, freacă corpul animalului înainte de a merge la câmp. Pare-că pe animalele astfel unse, nu se poate pune nici o muscă, nici un tăun.

Cei cari vor încerca acest lucru îi rugăm să ne scrie, că este bun sau nu.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului nr. 1873. Noi Românii din Ardeal și Ungaria avem 4 manuale de studii: 1. Cel de preotul *Const. Dimian*. 2. Cel de preotul *Ioan Costin*. 3. Cel de învăț. *Augustin Degan* și 4. Cel de învăț. *Romul Simu*. Cele mai dintâiu sunt mai ample, toate bune, practice și recomandabile. Dacă, precum se vede, ai de gând să faci studii și știi nemțește, ți-am recomanda cartea baronului *August Berlepsch*, o carte adevărată amplă și voluminoasă. Din cele dintâiu îți recomandăm pe a lui *Romul Simu* (prețul 35 cr. se poate afla la „Tipografia” în Sibiu).

Abonentului *Brânduș în Telina*. Ne scrii, că bătând grindina hotarului d-voastre, „a nimicit aproape cu desăvârșire mai ales grâul pe când era neflorit; dar' în o parte a hotarului poate a treia parte a spicelor a rămas nevătămată” și întrebi, că grăunțele din atari spice bune ar fi de sămânță? Grăunțele, ale căror spice și paie au rămas cu totul neatinsse de grindină, negreșit au trebuit să se deasvoalte în regulă și ca atari să fie bobonate și frumoase și prin urmare bune și de sămânțat. Din o singură privire a grăunțelor după imblătit, se poate cunoaște au ele sau nu dezvoltarea normală. Cum însă bunătața sămânței hotărăște în mare parte reușirea recoltei, d-ta știi, că și din grâul nebătut de grindină, trebuie să se aleagă numai fruntea pentru sămânțat; prin urmare să nu luai lucrul pe ușor, compromițându-ți și recolta din anul viitor.

Abonentului *I.B. în Z.* nr. 3025. Nu știm să se fi urcat taxa pentru fertul rachiului de prune. Vom cere însă să ne informăm mai desaproape și-ți vom răspunde. Până atunci fă și d-ta întrebare la finanți, ca să vezi ce zic ei, ca oameni de slujbă. Pe de laturi adesea se mai vorbește nu numai verzi, ci „și uscate”.

Abonent 2399. Ne întrebi ce să faci, fiind provocat a treia-oară să-ți maghiarizezi numele? Ce să faci? să nu ți-l maghiarizezi. Dacă la două ispitiri ai rămas tare în dragostea de neam și în cinstirea numelui părinților d-tale, — rămâi așa și la a 3-a, și la a 10-a, și întotdeauna.

Te vor da afară din slujbă? Îți vei găsi altă ocupație; omul harnic nu moare de foame. La timpul seu noi îți vom da mâna de ajutor recomandându-te ca pe un Român brav, care ai căzut jertfă mișelilor, cari au vrut să te desbrace de caracterul național.

Invitare de abonament.

De zece zile adevărat cu 30 Iunie v. 1898 a încetat abonamentul la „Foia Poporului” pe jumătatea dintâiu a anului acestuia. Onorații cetitori, cari au plătit abonamentul numai pe o jumătate de an, sunt rugați a și-l reînnoi cât mai curând, ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

„Foia Poporului” va fi și în viitor, ceea-ce a fost în trecut, *luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povățuitoare sinceră a țeranului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură etc.* Ea va eși ca și până acum, *ilustrată și prețul va fi același și adevărat:*

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . 3 fl. (6 coroane).

Pe o jum. de an . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg . 15 lei

Pe o jumătate de an . 7 lei 50 bani.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela mijlocul anului (1 Iulie) pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum le trimitem deodată cu foia și *mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foia, scris gata pe coupon, așa că trimițătorul nu are decât să scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.*

Abonenții noi sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și clar, nsemnând posta din urmă.

Deschizând deci nou abonament la „Foia Poporului” rugăm pe toți prietenii și spriginitorii nostri și ai causei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lățească foia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

Știri economice.

Mucoare. În *Chisdia*, lângă *Lipova*, s'a lătit în măsură mare mucoarea între cai, așa că mai mulți cai au fost pușcați, ca să se împedecă lățirea boalei. Comuna a fost pusă sub carantină.

Despre roadă. Ni-se scrie: *Ploiențențiale* s'au descărcat asupra comunei *Vasoaia* (cittul *Aradului*) *Mercuri*, în 24 și *Joi*, în 25 Iunie v., care, deși n'a fost grindină și orcan, totuși au făcut pagube. Fiind cucuruzul acum de curând săpat, enorma cantitate de apă a dus mai toată săpătura și pe multe locuri a lăsat numai vatra goală. Apoi casele fiind făcute pe sub poala dealului, în multe s'a băgat apa, astfel că omul trebuia să stee gata cu sapa în mână să-și reguleze cursul încaț îi era cu putință; cu toate acestea năvălind apa dela deal cu o vehemență ne mai pomenită, a intrat în case și alte clădiri economice. De altmintrelea bucatele, și indeosebi grâul — promit o recoltă îndestulitoare, numai de ne-ar feri D-zeu de grindină și de alte nenorociri.

Pescuitul pe Crișuri. În *Gyoma* s'a întemeiat o însoțire pentru înaintarea pescăritului pe *Crișuri*. Statutele și planul de pescărit se îngrijesc a da un avânt pescăritului pe aceste rîuri, prin prinderea rațională a peștilor și împedecarea abuzurilor.

Folosul asigurărilor. A eșit de curând o cărticică, cu titlul: *Nicolae Păreșu sau binefacerile asigurării vieții pentru țerani, (o schiță din popor), localizare de Ermit Borcia*. În ea se arată foloasele asigurării de viață.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela *Murăș*

de

Silvescu Moldovan.

Dela Sălciva la Vidolm.

(Urmare).

Cu deosebire e de frumseță răpitoare valea pe la *Lunca*, unde stâncile uriașe îi dau un aspect foarte romantic și mai în jos la *Vidolm*, care e așezat la poalele puternicului colos de stâncă, ce stăpânește valea și poartă numele de muntele *Vidolmului*.

Valea aceasta romantică, prin care șerpuieste *Arieșul*, e încadrată în stânga de ramuri de munți, cari își razimă trunchiurile lor de colosul *Muntelui-Mare*, departe spre apus și mează-noapte. Între ele ni-se înfătoșează cu stânci puternice și amenințătoare coastele *Fidovinei*, în arătul *Ocolişului* și mai în jos puternica *Virfuiata*, a cărei culme ascuțită se continuă în o linie paralelă cu cursul *Arieșului*. În dreapta se nalță de-a lungul văii prăpăstioșii pârâți ai *munților Bedeleului* și mai în jos *munții Sângiorzului*, cari se sfârșesc în puternica stâncă a *Vidolmului*. Acești munți se numesc astfel dela satele *Bedeleu* și *Sângiorzul-Trascăului*, cari sunt așezate la poalele lor de cătră răsărit, în valea *Trascăului*, pe când la poalele lor stâncoase, întoarse spre apus, se află în valea *Arieșului Lunca* și *Vidolmul*. Ei însă sunt cunoscuți și sub numele de *Urdaș*. Punctul cel mai înalt al lor este *Virful Curăturilor*, de 1186 m. dinsus de *Lunca*, pe când muntele *Vidolmului* dela capetul lor, are o înălțime de 1282 m. Coastele acestor munți ne înfătoșează câteva rarități naturale de toată frumsețea. Păraiele de munte ce își repezesc undele spre *Arieș*, formează pe pârâții stâncilor mai multe cascade pitorești. Între aceste cea mai frumoasă este cascada numită *La Hurducate*, a cărei apă lunecă cu mare repeziciune prin o alvie asemenea unui jilip măiestrit.

Din sus de *Vidolm* zărim spre culmea *Urdașului* nește stâlpi de stâncă împreunați de-a supra cu o boltitură de peatră, formând o poartă uriașă. Această alcătuire se numește *Poarta Smeilor*. Privirea ne străbate prin ea până de cealaltă parte. Aici se află și o peșteră, la care mai ușor putem ajunge pe o potecă prăpăstioasă, ce pleacă dela *Lunca* și trecând preste culmea muntelui, coboară la *S. Georz* și *Bedeleu*. Peștera are multe cavități laterale și de aceea ușor ne putem rătăci prin coșiturile ei suterane. În popor este credința, că ea se prelungește pe sub munte până pe la *Trascău*, unde asemenea are o gură. Astfel păstorii de pe aici povestesc, că odată au intrat în peșteră cinci oameni, dintre cari unul s'a rătăcit și a eșit abia la o săptămână de cealaltă parte a muntelui, dincolo de *Trascău*.

Afară de aceasta, în sinul stâncilor de calc ale *Urdașului* mai sunt și alte peșteri.

Pe valea Poșăgii.

Văile laterale, dela Sălciva în jos, ce se deschid la stânga spre Arieș se pare că ne invită tainic a pătrunde în sinul lor. Ele au un fel de atracțiune asupra călătorului, atracțiunea necunoscutului, căci ele rămân tănuite pentru ochiul călătorului, ce trece pe calea de pe Arieș, de unde numai o mică parte, gura lor, ne cade în preajma vederei. Trebuie se străbatem pe ele în sus, ca să ne putem desfăta în lumea de stânci sălbătice și de coaste prăpăstioase, ce le împrejmuesc și le însoțesc, departe dela obârșie până la Arieș.

Dela Sălciva în jos cea dintâiu este *valea Poșăgii*. În ea, trecând pe lângă casarma de gendarmi, sosim în curând la comuna Poșaga-de-jos. Dela sat în sus valea începe a fi tot mai romantică; trecem pe lângă stânci de forme variate și pe lângă priveshti pitorești. Nu peste mult ne vin în cale stânci pleșuve de calc, cu laturi prăpăstioase. La poalele acestora dăm la un loc de două isvoare interesante. Unul este pe malul stâng al văii și poartă numirea de *Feredeu*. Apa lui în timp de iarnă e căldică, ear' vara e rece, ceea-ce provine din compoziția văroasă a terenului; ea conține mult var și poporul crede, că are putere vindecătoare, de aceea i-a dat numele de baie (feredeu). Une-ori isvorul e slab, dar' alte-dăți apa isbucnește cu tărie și în mare cantitate din adâncimile pământului; aceasta se întâmplă de obicei odată în decurs de 24 de ore.

Mai interesant e însă celalalt isvor, aflător pe partea dreaptă a văii, în aretul Feredelui, la o înălțime de abia un jumătate de metru peste fața apei din riu. Apa acestuia ese în anumite intervale, însoțită de un urlat suteran, apoi dispare, ca peste puțin să isbucnească de nou; curgerea ei ține cam un pătrar de oră, apoi înceată. Mai întâiu ese puțină, o rază subțire, apoi tot mai multă, oprindu-se earăși pe încetul. Acest fenomen se repetază tot la 10—20 minute, dar' când e secetă mare trec și intervaluri de 40—50 minute, până-ce isbucnește apa. Ea este rece, având o temperatură de 7° și e curată și vecinic se renoește, ca lacrima stoarsă de dor și bănat. Căci apa ce isbucnește nu este altceva decât lacrimile unui mândru ciobănel, ce plânge după iubita sa perdută. (Va urma).

CRONICĂ.

Horia la Paris. Vestitul pictor George Popovici, care petrece acum în Iași, lucrează la un uriaș tablou istoric-național, înfățișând *frângerea în roată a lui Horia în Alba-Iulia*. Tabloul va fi trimis la expoziția universală din Paris. Foile ungurești luând știre despre aceasta, varsă venin și sunt necăjite foc, susținând că tabloul se face cu scopul de a demonstra în contra Ungurilor și de a deștepta prietenie pentru Români. Ca întotdeauna și de astă-dată foile ungurești în mișelia lor se întreabă, că pe ai cui bani se face acest tablou? Ele provoacă pe mai marii expoziției, ca să ne permită expunerea acestui tablou la expoziție. Numai cât în Paris nu sînt Ungurii mai mari și nu ei poruncesc.

„Nu jor făr' românește!” Un țeran român din Nojorid — scrie „Trib. Pop.” — a dat săptămâna trecută înaintea tribunalului din Oradea-mare o frumoasă dovadă de romanitatea sa. Chemat fiind ca martor în o afacere, a răspuns la toate întrebările în limba ungurească, căci știa bine ungurește. Venind

în strâșit lucrul la jurământ președintele îl provoacă să joare ungurește și unul dintre judecători încep să-i rostească formula jurământului. În momentul acesta însă țeranul nostru din Nojorid zise cătră președintele în limba sa românească: „Asta n'o fac, dle! Cu Dumnezeuul meu numai românește vorbesc. Nu jor făr' românește!” Și a trebuit să-l joare tălmăciul român. Liați pildă, țerani români!

Nou avocat român. Tinărul avocat *Dr. Mihail Pop*, nepotul distinsului nostru fruntaș George Pop de Băsești, a deschis cancelaria sa advocațială în *Cehul-Silvaniei* (Szi'agy-Cseh).

Recomandăm publicului român din Sălagiu pe acest distins tinăr avocat.

Adunări de ale despărțimintelor Asociațiunii. Am primit convocări la adunarea despărțimintului din *Alba-Iulia*, subscrisă de directorul despărțimintului dl *Rubin Patifa* și a despărțimintului din *Sebeșul sâs.*, subscrisă de d-nii *Sergiu Medean*, dir. și *Z. Murășan*, secretar. Amândouă adunările se țin în 1 August c. (ziua Pror. Ilie) în școlile române gr.-or., cu lucruri interesante de pertractat.

Facem luători aminte pe cetitori la aceste, îndemnându-i a lua parte la ele în număr cât se poate de mare.

Visita Regelui României la Petersburg. În vederea vizitei ce M. S. Regele României va face împăratului Rusiei, direcțiunea căilor ferate române a primit porunca să pregătească vagoanele regale pentru călătorie. M. S. Regele va călători prin *Ițcani-Lemberg-Varșovia-Petersburg*. La Varșovia M. S. Regele și suita sa se vor urca în trenul împărătesc rusesc.

Măreața biserică română gr.-or. din Alibunartu — scrie „Foaia Diecesană” — sffrșită încă în toamna anului trecut, se înfrumusează acum în lăuntru și poate-că la 15/27 August a. c., în ziua Sfântă-Mărie-Mare, se va și sfinți. — Interesant e, că această zidire bisericască care costă la 44.000 fl., s'a zidit după planurile și sub conducerea unui architect român (Adrian Diaconu din Boșamontană), se zugrăvește prin un pictor român, asemenea din Boșamontană (Filip Mateiu), executându-se lucrările de sculptură la iconostas earăși prin un Român (Nistor Bosioc din Berliște). De aci se vede, că Românii bănațeni au deja reprezentanți buni în ale artelor plastice.

Din partea noastră atragem luarea aminte a tuturor acelora, cari voesc a zidi biserici, ca în loc să se folosească de străini, să se folosească de măiestri români.

Cine a 'ndrăgit străinii. Din Bozovicu ni-se scrie: În comuna noastră *Bozovicu* a fost o zi de veselie „Înălțarea Domnului”, fiind totodată și nedeie.

În această zi, corul bisericesc sub conducerea dlui *Richard Kvacsak* ca totdeauna așa și de astă-dată a cântat răspunsurile liturgice cu destulă precisiune așa, că merită toată lada.

Seara, petrecerea s'a ținut ca de comun la casina română, veselindu-ne până în zori de zi și ducând cu sine fiește-care suveniruri plăcute.

Vestea despre corul nostru, unicul pe valea *Almajului*, a îndemnat pe locuitorii din *Lăpusnic* să ne roage ca pe a doua zi de

Rosalii să mergem să cântăm la ei. Cu trei zile înainte de Rosalii primim un bilet, pe o parte cu inscripția „*Budessku Miklós, tanító, Lapusnik, Bozovicsi járási*”, ear' pe cealaltă față: „Cu părere de rău te încunostițez, că din cauza mai multor neînțelegeri corul d-voastre nu se poate primi pe Lunia Rosaliilor. Cu salutare”. În ziua următoare căpătaram un asemenea bilet și dela preotul *Dionisie Goanța*. Și care a fost cauza? N'au vrut să se strice cu șovinistii de pe aci, cari se uită cu ochi răi la ori-ce lucru românesc. Nu putem să le răspundem la acești doi (?) luminători ai poporului, fără cu vorbele lui Eminescu:

Cine a 'ndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii...
Almajului.

Coadă la topor. Privitor la cele publicate în corespondența cu acest titlu din numărul de față, ni-se scrie, că la 27 Iunie a fost protopretorul din Cincul-mare în Teline, unde a luat protocol. Aron Modoiu al lui *Behănică* a dat în scris, că dl părinte *Babeș* a zis în vorbirea sa „*Zarnok tyrán magyar állam*” și că pe el pentru-că 'și-a dat casa în chirie școlăii de stat oamenii să-l scoată din sat — că noi Românii din Ardeal să ținem una, să nu ne supunem legilor ungurești, că doară noi avem ajutor; mâne dacă e de lipsă Românii din România sînt aici și prăpădesc pe toți Ungurii cu ministri cu tot. La aceste puncte au fost puse întrebările, la cari 4 martori au răspuns, că toate aceste nu sînt adevărate. Adevărat e numai, că dl *Babeș* a zis să ne ținem școala noastră și că omul care își dă casa pentru acel scop, ar fi vrednic de a nu fi primit în nici o societate ciustită. S'au mai înștiințat peste 20 de martori, cari să fie citați la tribunal pentru a depune jurământul, și 6 preoți.

Examen în Plugova. Din Plugova ni-se scrie: La școala noastră elementară din *Plugova* (cercul Orșovei) s'a ținut la 4/16 Iunie a. c. examenul anual cu școlarii, la care au fost de față fruntașii din comună și mai mulți inteligenți, mai cu seamă părinți ai elevilor. Toți au fost încântați de răspunsurile lămurite și bune, ce le-au dat elevii la întrebările puse din partea bravului nostru învățător *Dimitrie Gherghinescu*, căruia îi putem gratula pentru zelul dezvoltat întru a învăța tinerimea școlară în curs de 9 ani, de când este ca învățător în această comună.

Samuil Vladucean.

Ctitorii casei naționale s'au înmulțit earăși cu doi. Este dl *Alexandru Lebu*, mare proprietar în Sibiu, și institutul de credit „*Farnica*” din Făgăraș, cari s'au înscris cu taxa cuvenită între întemeietorii casei naționale.

Jidanti în Galiția. Cu prilejul răscolii țeranilor din Jaslo, în Galiția, *Jidanul* *Iacob Ennemann* 'și-a ascuns marfa, pirind apoi pe șese țerani, că i-au furat-o. Mișelia i-s'a dovedit, și judecătoria l-a condamnat la șese luni temniță grea, asprită cu post. Câți n'or fi lucrat tot ca Iuda acesta?!

Numărul cabinetelor noastre se înmulțește. Deșteptarea din Cernăuți scrie următoarele: Mai multe sate din districtul *Siretului* și anume: *Camenca*, *Băhrinești*, *Bai-neț*, *St. Onufreiu*, *Stăneștii-de-sus*, *Stăneștii-de-jos*, *Oprigeni*, *Poieni* și *Tereblecea* au hotărât să-și facă câte un cabinet de lectură. Tot așa înainte și *Doamne* ajută.

Școalele de stat din comitatul Clujului. Raportul anual al inspectorului de școale din comitatul Clujului, e o dovadă vie despre pericolul ce amenință școalele confesionale din acest comitat. Se spune adevărat, că în anul trecut s'au mai ridicat încă 9 școale de stat, tot numai în comune românești, ear' inspectoratul școlar are poruncă strictă să vegheze asupra școalelor confosionale și pentru cea mai mică vină, să facă arătare la guvern pentru închiderea lor.

După informațiunile noastre, aproape toate școalele confesionale din acest comitat s'unt amenințate de-a fi închise, la toate cearcă să le găsească ceva vină, fiindcă, după-cum susțin „patrioții“, în un comitat ungurese, cum e Clujul, e rușine ca „maghiarisarea“ să nu facă nici un spor. Atragem luarea aminte a forurilor bisericesti asupra primejdiei ce amenință școalele din acest comitat.

Steagul sășesc în Bistrița. Fișcalul orășenesc din Bistrița, Dr. Carl Lang a înaintat la comunitatea orășenească acasă contra căpitanului de poliție Sigmund Gyürk, pentru-că 1. și-a bătut joc de steagul orașului arborat pe casele cetățenilor G. O. Kisch, Dr. Kelp și Dr. C. Lang, cu toate, că el însuși a dispus arborarea lui la casa magistratului, hotelul orășenesc, hotelul Sahling, pe casele dlor Dr. Ciuta, Dr. Filipan, Dr. Nussbacher, Dr. Schwarz și pe arcul triumfal; 2. a introdus însuși cercetare și a pedepsit pe cetățeni, Kisch, Kelp, Dr. Lang pentru arborarea steagului orășenesc, cu toate că transgresiunea circumscrisă în §. 36 al artic. de lege 40 din 1879 se ține de competența judecătorei cercuale din Bistrița; 3. a trecut cercul seu de drept, trimițând pe polițiștii din casă-n casă ca să îndemne cetățenii la arborarea steagului național, ceea-ce aparține competenței primarului; 4. protocolul s'a luat cu cetățenii numiți în limba maghiară și nu în limba protocolară a comunei, care e cea germană; 5. pe poarta triumfală s'a folosit de cuvintele străine „Isten hozott“ și nu de cuvântul german „Willkommen“. Cere deci introducerea cercetării disciplinare contra căpitanului de poliție.

O atare acasă a înaintat același fișcal la ministrul de interne contra fișcalului Pavel Bethlen, pentru-că a declarat steagul orășenesc de steag străin și pentru-că l-a tras în cercetare disciplinară din cauza arborării lui.

Legiune jidovească în războiul ispano-american. Să nu rideți, e fapt. Jidovii din America se organizează în o legiune puternică — firește că pe acții — ca să pornească la Cuba, să zdrobească pe Spanioli. Săracii Spanioli, de frica acestei legiuni idovești, nu mai știu ce-i cu ei. Să nu credeți că e glumă. Foaia cea mai renumită a lor *Daily Jewish Herald*, ce apare în New-York, publică un manifest către jidovime, spunând Jidovilor, că a sosit timpul, ca să arete că și Jidovii s'unt patrioți, și nu numai banii și-i jertfesc, ci și sângele și-l varsă pentru patrie, să se constituie deci în o legiune, și să plece la Cuba. Este nostim însă, că Jidovii numai după aceea au început a se constitui în o legiune, după-ce au auzit că Spaniolii au fost bătuți. Dar' asta nu are de-a face, acum e vai de bieții Spanioli — legiunea Jidanilor fi amenință cu moarte. Se asigură, că puterile europene vor întreveni cât mai curând să se facă pace ca să-i mântuiască pe Spanioli de legiunea jidovească, ori cel puțin vor întreveni la gu-

vernul Statelor-Unite, ca să nu-i trimită și pe Jidovi în contra nefericiților Spanioli.

Necrolog. Cu durere aducem la cunoștință trecerea din viață a neuitatului tată, soceru și bunic *Simeon Andron*, preot pensionat, azi, la orele 3 $\frac{1}{2}$ din zori, în etate de 81 de ani, și în al 49-lea al preoției. Sarafola, 4/16 Iulie 1898. Amalia măritată Pêrvu, ca fiică; M'hail Pêrvu, profesor prep., Craiova, ca ginere; Simeon B. Ioanovicu, student în farmacie, ca nepot, și rudeniile.

Falnica familie.

Sporirea armatei comune. *Reichswehr*, foaia care stă mai aproape de cercurile militare, aduce știrea, că pe viitor contingentul armatei se va mai spori încă cu 10.000 de recruți. Va se zică contingentul de recruți se va spori dela 103.100 la 113.400. Afară de aceasta vor face serviciu activ și aceia, pe cari recrutarea de până acum i-a împărțit la rezervă. După statistică, numărul indivizilor conscriși pentru armată din ambele state, era de obicei anual 170.000. Din aceștia se recrutau 145.000. Armata și honvezimea însă, aveau lipsă numai de 126.000. Rămâneau dar' pentru rezervă 19.000. Dacă acum și indivizii meniți pentru rezervă se vor activa, atunci sporul e de 28.854 capete. Resultatul acestei sporiri va fi, că contingentul de pace al armatei comune, va sta pe viitor din 282.000 oameni, urcându-se proporțional și contingentul în timp de război.

Sporirea aceasta a armatei, o cere militarismul modern. Toate statele își sporesc miliția, e urmare firească că și monarhia noastră s'o sporească. Numai cât această sporire a armatei pretinde noue cheltueli, cari tot miserul popor are să le supoarte.

Furtunile în Ungaria. Societatea meteorologică maghiară, a publicat o carte foarte interesantă: statistica furtunelor și vijoriilor din Ungaria, începând dela 1871—1895. După statistica aceasta, pe Ungaria în fiecare an cad 25 de zile furtunoase. Mai multe vijore se întâmplă în Fiume — anual 39 — mai puține pe pustele Ungariei. În luna lui Februarie s'unt mai puține, în Iunie mai multe vijore. În Aprilie și Mai, numărul vijoriilor crește, în August, Septembrie s'ade. Fulgerile lovesc mai des în satele așezate la poalele munților.

Cercul Henry. Peste 100 de persoane cu 60 de cai, un elefant cu câni dau de 2 săptămâni reprezentațiuni în Sibiu. Personalul e foarte bine deprins în gimnastică, în măestria călăritului și în tot felul de șozenii. Între animale e minunat elefantul, înalt de 3 metri și greu de 30 măji metriche (3000 chlgr.), care se ridică pe picioarele pe dinainte, de dindărăt, șade, fluieră cu trompa pe fluierite mici, merge pe un glob și pe sticle etc. Reprezentațiunile s'unt foarte cercetate de public. Cercul pleacă de aci cu începutul lui August la Brașov.

Jidani din Galizia înfricoșați de turburările de acolo, emigrează cu droaia în Ungaria. Poporațiunea din nordul Ungariei s'a

ingrozit de atâtea lipitori jidovești, și a făcut arătare la autoritățile civile, ca să oprească aceste imigrări. Chiar și un *rabiner jidovesc* a făcut arătare la tribunal în contra imigrării din Galizia, zicând că prea se înmulțesc Jidovii în nordul Ungariei și nu vor avea cu ce trăi cu toții. Va se zică și Jidanii s'au îngrozit de atâtea Jidani ce năvălesc în țeară din toate părțile. Numai Ungurii se bucură de această înmulțire a „patrioților“.

Prețul bucatelor.

Grâul a fost vândut în Sibiu cu 9 fl. 50—10 fl. 50 hl., în Arad 11 fl., în Cluj 10 fl. 50 cr.—11 fl. 50 cr. maza metrică. Săcara în Sibiu 5 fl. 50—6 fl. de hl., în Arad 7 fl. 50, în Cluj 8 fl.—8 fl. 50 de maje. Cucuruzul în Sibiu 4 fl. 50—4 fl. 90 de hl., în Arad 4 fl. 80, în Cluj 5 fl. 80—5 fl. 90 de maje. Ovésul în Sibiu 3 fl. 30 cr.—4 fl. de hl., în Arad 7 fl. 60, în Cluj 7 fl. 30—7 fl. 50 cr. de maje.

APEL.

Reuniunea învățătorească din despărțământul „Arieșului“ în înțelesul statutelor sale și din motive de sine înțelese a hotărât să înființeze o bibliotecă de lectură; la acest scop cu modestele sale mijloace însă cam cu greu poate ajunge.

Din acest motiv subscrișii în numele mai sus numitei reuniuni, apelăm la bunăvoința p. t. public română, cu rugarea să binevoiască a ne ajuta întru ajungerea scopului nostru, prin donațiunea de tot felul de cărți.

Ofertele binevoitoare s'unt de a se adresa la secretarul despărțământului *Ioan Covrig*, învățător în Ghiriș (Ar. - Gyéres), care la rîndul seu își va face o dare de seamă pe cale ziaristică.

Ghiriș, 14 Iulie 1898.

Ioan Covrig,
secret desp.

Simeon Nicoară,
președinte.

NB. Toate ziarele binevoitoare s'unt rugate a reproduce acest apel.

RÎS.

Țiganul la solgăbiru.

Într'o dimineață ducându-se un Țigan la solgăbiru, și dându-i bună dimineața, — solgăbiru îl întreabă:

— „Ce ai visat astă noapte, mîi Țigane?“

Țiganul răspunde: „Am visat, dle, că mi-a dat doamna o găscă friptă, ear' domnul o litră de vin.“

— „Vis tot înderēt, zice solgăbiru.“

Țiganul răspunde: „Fie și înderēt, dee domnul găscă friptă, și doamna vinul.“

POSTA REDACȚIEI.

I. M. în Bania. „Trăsnetul“ nu se poate publica, decât ca știre. Foaia gratis nu o putem da, ci pe așteptare până la toamnă. Să ne scrie P. D. dacă vrea să o aibă. Adresa am regulat-o.

Abonent nr. 1190. Vom face din coresp. o cronică. Întreagă nu se poate, deși știm că decadența pe-acolo e mare.

„Minerul“. Am primit un ofert. Vi-l-am făcut cunoscut prin scrisoare.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Duminica a 7-a d. Ros., gl. 6, sft. 7.	rës.	ap.
Dum.	12 M. Proclu și Ilarie	24 Cristina	4 24 7 36
Luni	13 Sob. Arch. Gavriil	25 Iacob Ap.	4 25 7 35
Marti	14 Apost. Achila	26 Ana	4 26 7 34
Merc.	15 SS. M. Chiril și Iul.	27 Pantaleon	4 27 7 33
Joi	16 S. Muc. Atinogen	28 Inocențiu	4 28 7 32
Vineri	17 + M. Marina	29 Marta	4 29 7 31
Samb.	18 M. Iachint și Emil	30 Avdon	4 30 7 30

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 12 Iulie: Cămăraș, Dicio-Sân-Mărtin, Gilău.

Luni, 13 Iulie: Gherla, Armeni, Cohalm.

Marti, 14 Iulie: Alba-Iulia, Huedin, Praid.

Joi, 16 Iulie: Buza.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrații în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Prețul 85 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sânt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițând starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventați.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 27—60

În numele direcțiunii:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca populară a „Tribunei“.

- Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
- Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Păcală și Tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Colăcărutul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Filica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Îndărătnicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Răstēm de mamă. Legendă populară din giurul Năședului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Bunica de Bojena Némcová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 8 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
- Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Din bătrâni. Ghiciri, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Căldărușa cu trei picioare. Poveste franceză de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Cenușoța. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Un pețitor îndărătnic. Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Prietenul meu Vântură-Teară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Scăpăratoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Taina unei vieți. De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Sgârcitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nusci-împărat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Dina-împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Spice de aur. Culese de dascălul Ioan F. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Prințesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Dina Mărgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- O partidă în patru. De Antoniu Ghislanțoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Rusalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbițoiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
- Roma invinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiati. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
- Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

A apărut și se află de vânzare la Librăria „Tipografil”, societate pe acțiuni în Sibiu:

Lupta pentru drept

de
Dr. Rudolf de Jhering

traducere
de

Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. a.

Această carte ar trebui să o citească și studieze

☛ **fiecare Român,**
☛ **luptător pentru**
☛ **dreptul național.**

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

Însoțiri de consum, de vânzare, de vile, de lăptări etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de
F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania”

EDITURA

„Revoluții rom. de agricultură din comitatul Sibiuului”
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Semnul

C. F. J.

Semnul

C. F. J.

Coase din oțel vërsat Tiegel

sub garanța pentru calitate excelentă.

Lungimea	75	80	85	90 cm.
1 bucată	— .80	— .80	1.—	1.—

Fiecare coasă cumpărată sub garanța dela mine, care nu corăspunde, se ia înderët, respective se schimbă, chiar și dacă a fost folosită.

La cumpărare de 10 bucăți de coase deodată, una se dă gratis.

În un pachet de 5 chlg., după lungimea coaselor, întră 6—8 bucăți, la care se se alătură portul postal dimpreună cu timbrul de fracht și proviziunea de rambursă câte 27 cr. în depărtarea zonei prime și 42 cr. în toate celelalte zone. [1225] 8—

Cute pentru ascuțit coasa

dela fl. —.06 până fl. —.35.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 18—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

☛ **e de mare preț** ☛

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiuului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei” este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în com-merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-țerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

☛ Instalare de lumină Atycelen. ☛

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[480] 21—

